

ספרי' — אוצר הספרים — לויבאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

שניאורסאהן

מליובאוויטש

תעוזה

ז' אדר

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ב'

(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי

„מכון לוי יצחק“

כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות שישים ושמונה לבריאה

לעילוי נשמת

הרה"ג הרה"ח ר' זלמן לייב ב"ר יעקב יצחק ע"ה עסטולין
נפטר ביום ט"ו אדר - שושן פורים קטן ה'תשס"ה

וזוגתו מרת רייזל בת ר' חיים בנימין הלוי ע"ה עסטולין
נפטרה ביום כ"ו שבט ה'תשנ"ו

ובנם הילד ישראל נח ב"ר זלמן לייב ע"ה עסטולין
נפטר ביום י"ד טבת ה'תש"י

ת. נ. צ. ב. ה.

נדפס ע"י יו"ח שיחיו

לשנת ברכה והצלחה בכל מכל כל

והעיקר התגלות כ"ק אדמו"ר מלך המשיח ממ"ש נאו!

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:

<http://www.torah4blind.org>

א. "קדש לה" – שורה או שתים:

בציורי על עשיית הציץ נאמר: "ופתחת עליו פתוחי חותם קדש לה" – שיש לחרוט² את המילים "קדש לה".

יש מחלוקת³ בין חכמים לבין רבי אליעזר⁴ ברבי יוסי לגבי האופן שבו היו מילים אלו כתובות: חכמים סוברים ש"כתוב עליו בב' שיטין, יו"ד ה"א למעלה, וקדש למ"ד למטה" (השם שלם בשיטה עליונה וקדש למ"ד בשיטה תחתונה)⁵. ואילו רבי אליעזר ברבי יוסי אומר: "אני ראיתי בעיר רומי⁶ וכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת".

הרמב"ם פוסק⁷ "וכותב עליו שני שיטין... ואם כתבו בשיטה אחת כשר, ופעמים כתבוהו בשיטה אחת". מכך מובן, שחכמים לא חזרו בהם מדעתם ש"כתוב עליו בב' שיטין", למרות עדותו של רבי אליעזר ברבי יוסי,

ולפיכך פוסק הרמב"ם כחכמים: שרק "בדיעבד מיהא הלכה כרבי אליעזר ברבי יוסי"⁸, ודברי הרמב"ם "ופעמים כתבוהו בשיטה אחת", אמורים לגבי עדותו של רבי אליעזר ברבי יוסי, שמעדות זו הכרחי לומר שבדיעבד כשר לכתוב גם בשורה אחת.

המאירי⁹ מבאר זאת, ואלה דבריו: ואף-על-

פי שמגדולי החכמים העידו אני ראיתי ברומי וכתוב עליו קדש לה' בשיטה אחת, לא הכחישו את הידוע אצלם – אף בעדות ראייה.

ולכאורה, תמוה: הרי מדובר כאן על "עדות ראייה" של "גדולי החכמים", של רבי אליעזר ברבי יוסי, שלא ייתכן ח"ו להטיל ספק בדבריו?

ואפילו לפי פסק הרמב"ם¹⁰, לפי הפירוש שלעיל, יוצא, שעבודות הכהן הגדול באותן שנים (שהציץ מכפר אפילו כשאנו על מצחו)¹¹ נעשו בציץ הכשר בדיעבד! ויותר מכך, הלכה של "בדיעבד" בענין כזה אמורה רק לגבי הזמן הקצר הדרוש להריסת שתי המילים "קדש לה" על טס של זהב – ולפי האמור לעיל יוצא, שתוך זמן קצר זה נחרב בית המקדש ונלקח הציץ^{11*}!

ב. צורת מנורת המקדש

הדבר יובן לפי ענין דומה, שכבר הוסבר פעם בהרחבה¹²:

על "שער הנצחון" שנבנה ברומי עבור טיטוס ימ"ש, לאחר הנצחון על ירושלים, חקוקה דמות המנורה, אשר יש האומרים שזוהי צורת המנורה שהיתה בבית המקדש, והמנורה מצויירת שם כך שששת קני המנורה יוצאים מן הקנה האמצעי בצורת חצאי קשתות.

ולכאורה: רש"י מציין במפורש¹³ שקני המנורה היו "באלכסון נמשכין ועולין". כלומר, הם יצאו מן הקנה האמצעי בשיפוע ישר, שזוהי משמעות המילה "קנה" בתורה שבכתב ובתורה שבעל-פה – צמח הגדל שצורה ישרה, כפי שרואים על שפת נחלים¹⁴. ובדיוק כך צויירו קני

(10) וכן המאירי בסוכה שם.

(11) לדעת ר' שמעון (יומא ז, ב. וש"נ) ובפרש"י תצוה (כח, לה) כפידוש ראשון וסתם – דתמיד ממש מרצה. אבל הפסיד (רמב"ם הל' ביאת מקדש פ"ד ה"ח) דאינו מרצה אלא בזמן שהוא על מצחו.

(11*) כי בפשטות הציץ שנלקח לרומי ה' הציץ שהשתמשו בו קרוב לזמן ההורבן.

(12) לקו"ש חכ"א ע' 170.

(13) תרומה כה, לב.

(14) ראה פרש"י שמות (ב, ג) ראב"ע ועוד שם.

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחות הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלמה".

מעין חז"י: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ היו"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, היו"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים ה'תנש"א

מדור מיוחד לספרים וחבורות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

אמנם, רבי אליעזר ברבי יוסי ראה ציץ ברומי, אך עדיין אין זו הוכחה ברורה שהיה זה ציץ של הכהן הגדול. ייתכן²⁰, שהיה זה תכשיט אשר מישוהו הכין בצורה הדומה לציץ²¹. לאחר מכן נלקח תכשיט זה (מסיבה כלשהי, ואולי כדי להציל מידי הרומאים את הציץ האמיתי²² – וייתכן לומר כך אף על המנורה²²) ביחד עם כלי המקדש שהוגלו לרומא.

סברה זו אפשרית במיוחד בהסתמך על כך שלגבי בגדי כהונה אין קיים האיסור של „לא תעשון אתי“ – „בית תבנית היכל...“²³, ולכן ייתכן שמישהו הכין לעצמו תכשיט שדומה לציץ.

ואף אם נאמר שחל על כך איסור „לא תעשון אתי“²⁴ – ייתכן שעשה זאת גוי²¹. ולכן: כיון שבידי החכמים היתה קבלה – כלשון המאירי: „ידוע אצלם“ – שהמילים „קדש לה“ נכתבו בשתי שורות, ברור שכך היה במציאות. ומסורת זו מחייבת, שמה שראה ברומא רבי אליעזר ברבי יוסי לא היה הציץ של הכהן הגדול.

– רבי אליעזר ברבי יוסי עצמו, שבידו לא היתה קבלה זו מרבו, הרי כשראה את הציץ ברומא לא היה מוכרח לחשוב על אפשרות רחוקה זו, שבין כלי המקדש התערבב ציץ מבחוץ, ואת הציץ האמיתי לא ציירו – ומה שמצוייר איננו ציץ של הכהן הגדול, אלא תכשיט אחר שמישהו הכין בשונה מעט מהציץ. ולפיכך הוא יכול לראות בזאת הוכחה ש„כתוב עליו קדש לה“ בשיטה אחרת.

אבל החכמים, שהיתה בידם מסורת זו, „לא הכחישו את הידוע אצלם אף בעדות ראיה“, כי במסורת שלהם לא היה כלל ספק, ואילו לגבי עדות הראיה ייתכן לומר שלא היה זה הציץ של הכהן הגדול, כפי שהוסבר לעיל.

המנורה על ידי הרמב"ם, כפי שאנו רואים בציור המנורה בכתב יד קודש של הרמב"ם¹⁵, וכפי שרבי אברהם בן הרמב"ם מעיד¹⁶, שאביו צייר את קני המנורה „ביושר .. לא בעיגול“ בכוונה – ואם כך, אין הדבר מתאים לצורת המנורה שעל השער הנ"ל, שהוא, לכאורה, כ„עדות ראיה“?

יש לומר, שההסבר לכך בפשטות הוא: המנורה החקוקה על השער איננה ציור מדוייק של המנורה האמיתית שבמקדש. כפי שאכן רואים בציור זה פרטים רבים נוספים שאינם תואמים את צורת המנורה שבמקדש¹⁷, עד כדי כך שב„מנורה“ שעל השער מצוירת צורת דרקון!

לפיכך סביר לומר, שציור המנורה שעל השער לא נעשה על פי המנורה שבמקדש, אלא זהו ציור של מנורה אחרת¹⁸, שהיה לה דמיון מסויים למנורה שבמקדש^{18*}.

עקב חשיבותה הרבה של מנורת המקדש, נהגו ליצור מנורות הדומות לה, ובמיוחד עובדי עבודה זרה הכינו זאת לצורך העבודה זרה שלהם, ובכך ניתן להבין את הוספת ציור .. הדרקון, שהוא סמל של עבודה זרה¹⁹ – ועל פי אחת המנורות הללו נעשה ציור המנורה על השער.

ג. ציץ אמיתי או תכשיט דומה

בדומה לכך יש לומר בענייננו, אודות הציץ לפי שיטת המאירי:

(15) בפיה"מ מנחות ספ"ג (נדפס בהוצאת קאפה, ובלק"ש שם ע' 172). – והעירני חכם א' שלאחרונה נתפרסם שכי"ה גם בכת"י דס' הוד בהל' ביהבי"ה פ"ג סה"י (שהרמב"ם צייר שם המנורה בבפיה"מ), אלא – שנשמט ע"י המדפיסים. – וראה בפרטיות והציורים ב„כפר חב"ד" פ' תרומה תשד"מ. חידושים וביאורים בהל' ביהבי"ה (קד"ת תשמ"ו) בנספחים (ע' קסו). בהוצאת תש"ן – ע' רכה).

(16) בפירוש עה"ת תרומה שם.

(17) וכמו שהעיר הר"י קאפה בהוצאתו דפיה"מ להרמב"ם. (18) ולהעיר שם יוסיפין (פצ"ה) איתא שהביאו לטיטוס שתי מנורות ממנורות ההב אשר היו במקדש. וע"פ משנת' (לק"ש שם הערה 46. ע"ש) שבמקדש שני לא היו העשר מנורות שעשה שלמה, צ"ל לכאורה שמנורות הנ"ל לא היו (שתיהם עכ"פ) לעבודה. אבל ראה משנה סוף תגיגה: כל הכלים כו' שניים כו'.

ובפשטות י"ל שהיו מהמנורות שבהם הנרות דרמב"ם הל' ביהבי"ה בסופן.

(18*) אבל להעיר מהשק"ט (ראה פתחי תשובה יו"ד סקמ"א סק"ד. ועוד) אם אסור לעשות מנורה של ז' קנים, אפילו חסר איזה דבר המעכב.

(19) ע"ז מב, ב (במשנה).

לעילוי נשמת

ותיק וחסידי אי"א עוסק בצ"צ באמונה
מסור ונתון לעשות צדקה וחסד
בעל מעשים ומרץ ורב פעלים
הרה"ח התמים ר' שניאור זלמן ע"ה
בן הרה"ח התמים ר' יצחק אלחנן הלוי הי"ד
שגלוב
מקושר מאוד לכ"ק אדמו"ר מה"מ מליובאוויטש
ממיסדי ומנהלי הארגון "פרי"
לקרב את היהודים עולי רוסיה לאביהם שבשמים
ולהכניסם בבריתו של אאע"ה
המדריך והמשפיע שלהם ורבים השיב מעון
הפיץ תורה ע"י שיעוריו הרבים
ממנהלי ופעילי מבצע תפילין וכו'
השקיע כוחות רבים לטובת שכונת המלך
ולחיוזק כבוד רבני ליובאוויטש
זכה להעמיד דורות חסידים ואנשי מעשה
נפטר בשם טוב
כ"א תמוז ה'תשס"ז
ת' נ' צ' ב' ה'

(20) להעיר מיומא נז, א: ודילמא כו'.

(21) להעיר מפי' דראב"ע כאן: והשרים הגדולים עושים ציץ זהב כו' ע"ש.

(22) אבל ראה אדר"ג (שבהערה 6): ומנורה .. וציץ .. ברומי.

(23) יתרו כ, כ. ע"ז מג, סע"א (וש"ג). רמב"ם הל' ביהבי"ה פ"ז ה"י. טיורי סקמ"א. שו"ע שם בסוף הסימן.

(24) להעיר מפלוגתת הראשונים אם בגדי כהונה נק' כלי שרת (ראה אנציקלופדי' תלמודית ערך בגדי כהונה (ע' שלה)

הוספה

בשורת הגאולה

פ.ח.

ועוד ועיקר, לזעוק להקב"ה על אריכות הגלות, „עד מתי“...
ולבקש ולדרוש ולעשות כל מה שאפשר שתיכף ומיד תבוא הגאולה
האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

... בני נמצאים כבר בגלות יותר מאלף ותשע מאות שנה
ומשיח צדקנו עדיין לא בא!... כבר סיימו כל עניני העבודה דומן
הגלות, וכבר נעשו כל הפעולות בכל האופנים האפשריים (כולל
ובמיוחד ע"י השמחה בחודש אדר במשך ששים יום), ולא יודעים
מה ניתן לעשות עוד, ואעפ"כ, עובר עוד שבוע, עוד יום ועוד רגע,
ועדיין לא באה הגאולה האמיתית והשלימה בפועל ממש!

(משיחות ג', ועש"ק וש"ק פ' תצוה, ד', י"ד וי"א אדר ראשון תשנ"ב)

ד. שלא להרבות מחלוקת

לפי האמור לעיל תמוה, לכאורה, פסקו של
הרמב"ם, ובמיוחד קשה להבין כיצד ייתכן
שיהיה במקדש בפועל במשך תקופה ארוכה
„בדיעבד ציץ“, כדלעיל?

כדי להבין זאת יש להקדים: כיצד היה
אפשר לרמות את הרומאים על ידי ציץ שאף
פעם לא היה כמוהו במקדש, ובמיוחד לפי
הידוע, שגם בספריהם יש רישום של פרטי בית
המקדש והעבודות שבו. ויש לומר, לכן,
שהרמב"ם צריך לבאר, שציץ כזה הוא כשר
בדיעבד, ושכך היה בפועל, ולפחות זמן קצר.
ויותר מכך, כתב בעל ה„אור החיים“²⁵,
ש„אפילו לתנא קמא (לדעת חכמים) אינו
מעכב, ובזה לא יקשה בעיניך פסק הרמב"ם
פרק ט' מהלכות כלי המקדש“.

ולפי זה יש לומר, בדרך האפשר, טעם נוסף
לפסקו של הרמב"ם (ואולי טעם עיקרי) – שלא
להרבות במחלוקת, במיוחד כאשר לפי פירוש

וש"ס. וראה מאירי (לע"ז מב, ב) דכל כלי שרת נאסרו ב, לא
תעשין אתי (וראה צפ"ע מוה"ר סו, ד). ואכ"מ.
(25) כנ"ל הערה 9. ואולי יל"פ דעתו – שהוא היפך כנ"ל,
דמפרש שת"ק וראב"י לא פליג כלל – הן לכתחילה והן
בדיעבד. וראה ספרו ראשון לציון לסיכה שם.

המאירי כפשוטו, זוהי מחלוקת אודות מציאות.
ולפי זה אין צורך בהסבר על ההבדל בין רבי
אליעזר ברבי יוסי לחכמים, משום שלא היתה
בידו קבלה זו וכו'. ואין כאן המקום להאריך בכך.

ה. המגילות הגנוזות

מכל האמור לעיל נלמדת הוראה גם לימינו
אלו:

בתקופה האחרונה התגלו גניזות של מגילות
העוסקות בעניני התנ"ך, ויש בהן מספר הבדלים
בהשוואה למסורה שבידינו לגבי חסר ויתיר וכו'.

יש לדעת, שאמנם „גניזות“ אלו נראות
כ„עדות ראיה“, אך למרות זאת אין הן כלל
כמסורת שבידינו. שהרי, אין לדעת מי הם
מחברי ה„גניזות“, אם הם מגדולי החכמים אם
לא. יותר מכך: בהחלט ייתכן, שמגילות אלו
אכן נגנזו דוקא משום שנכתבו שלא כהלכה!²⁶

לעומת זאת, המסורת שיש בידינו נמסרה
איש מפי איש, דור אחר דור עד משה רבינו,
וברור שהיא אמיתית.

(משיחות ש"פ תצוה תשמ"ג)

(26) להעיר גם מבי"ח לטא"ח סל"ד (סד"ה סדר הנחתן) בניגע
לתפלין דרית.

תעוזה – ז' אדר*

א. שמו של משה אינו מוזכר

ז' אדר, יום פטירת משה רבינו¹, חל ברוב
השנים בסמוך לפרשת תצוה. וכנאמר

בספרים², יש לכך רמז בפרשה: פרשת תצוה
היא הפרשה היחידה – „משנולד משה“ ועד

סרצ"ב ס"ב. סדר הדורות כ"א תפת) מת משה בע"ש
(כקביעות שנה זו (תשד"מ)). אבל אין כן דעת אדה"ו
בשו"ע שם ס"ה (דאין לומר שס"ל כהט"ו שם – כי זהו
חידוש גדול. ולמה לא רמזו אפילו – אדה"ו).
(2) מאור עינים פרשתנו. וראה לקו"ש שם הערה 2.

הוא – דוחק גדול יותר לומר דפליגי במציאות.
ונאף שבלא"ח פליגי במציאות (אם ה' אותו חזק כ"א
ניסן או ר' סיון) – הרי ע"פ הכלל לא לאפשרי במחלוקת, אין
טעם להוסיף עוד פלוגתא (ובמציאות) אם היתה שנה
מעוברת).

(*) שענינו באדר ראשון – סוטה (יב, ב): אותה שנה
(ולידת משה) מעוברת היתה (ונולד באדר א'). ואף שנאמר
זה בביאור דברי ר' חנינא בר פפא – הרי אין לומר שתברין
פליגי עליו בדבר שבמציאות – עיבור השנה*. וראה
שאלת יעב"ץ ח"א סק"ז. וראה מג"א או"ח סתק"פ סק"ח.
ועוד (ראה לקו"ש [המתורגם] חט"ז ע' 364 הערה 5. וש"ס).
(1) להעיר דלכמה דיעות (הובאו בנ"כ טושו"ע או"ח

(*) והמנהג, משבט באדר ועד ששה בסיון תלתא ירחי
– ה"ז כיון שהיו ד' חדשים חסר ימיים, שאפילו את"ל שדוחק

ואחת⁴⁵, שהמספר מאה קשור ל"נפש רוח נשמה", אבל השונה פעם אחת יותר מזה הוא חלק אלקה ממנועל", יוצא מכך, שהחידוש של ק"א לעומת ק' דומה לחידוש שהוסבר לעיל, של תק"א לעומת ת"ק⁴⁶.

(45) להעיר משתי הלשונות בזה: ואחד, ואחת – אף דכפשוטו תלוי הקאי על „מי ששונה“* או על „הפעם“ (ראה תניא ספטי' – ועד פרש"י בספר התורה, הנה – הזאת) (נצבים כט, כ) – אבל זה גופא טעמא בעי. ואכ"מ. (46) להעיר מלקו"ת שם (בסוף העמוד) שהענין דק"א הוא „בחי' החמשי" .. ועיי' פנימית הכתר .. ה' בחי' נרנח" ובתוך .. יחידה מלוכש בחי' תחתונה דאור א"ס

(* שלאחרי ששונה ק' פעמים, ה"ה אחד – שממשיך בלימוד ענין זה.

ז. ה"עצם" – דוקא בגימטריא לפי המוסבר לעיל, בסעיף ד', על משמעות הגימטריאות, יש להסביר מדוע נרמז ענין זה אודות משה, שכאן מדובר על ה"עצמיות" שלו שמעל ל"שם", דוקא בגימטריא של שם הפרשה (תצוה), וכן דוקא במספר הפסוקים:

כיון שמדובר כאן על ה"עצם" הנעלה מגילוי, לכן רמזו הדבר דוקא בגימטריא, שהיא „בחינה אחרונה" שבה אין שום „גילוי" של תוכן הדבר, כפי שהוסבר לעיל בהרחבה, ודוקא ב"העלם" של ה"בחינה אחרונה" – מספר המילה – טמון ה"עצם" הנעלה מגילוי. (משיחות ש"פ תצוה תשמ"א, תשמ"ג)

(ראה לעיל בפנים סוסי' דמספר תק"א הוא העצם שלמעלה מייחודה).

לזכות

כ"ק אדוננו מורנו ורבינו

מלך המשיח

ויהי"ר שע"י קיום הוראת

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח (בשיחת ב' ניסן ה'תשמ"ח)

להכריז יחי, יקויים הבטחתו הק',

שההכרזה תפעל ביאת דוד מלכא משיחא'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח

לעולם ועד

משנה תורה³ – אשר שמו של משה אינו מוזכר בה.

לכאורה, אינו מובן: בפרשת תצוה אינו מוזכר⁴ רק שמו של משה במפורש, אך יש בפרשה פסוקים רבים העוסקים במשה ואמורים לגביו – החל מפתחת הפרשה ממש, „ואתה (משה) תצוה", ובציוויים רבים נוספים למשה.

ועוד: אי הזכרת הצדיק הוא להיפך ממהות ההסתלקות של צדיקים. כאשר צדיק מסתלק מן העולם, הרי אין פגיעה בשמו ובפעולותיו – הם נשארים לעד ואינם נשכחים ח"ו. רק גופו⁵ של הצדיק הולך מן העולם.

וכיצד אומרים, אפוא, שהסתלקותו של משה רבינו נרמזת דוקא באי-הזכרת שמו?

יותר מכך: הציוויים למשה בפרשת תצוה נאמרים בלשון נוכח – „תצוה", „ועשית", „ולקחת" וכדומה – כאשר במקומות רבים, ובסמוך לפרשתנו – בסוף פרשת משפטים – כאשר מוזכר משה בשמו הרי זה באופן שמדברים רק אודות משה – כאילו שלא בפניו!

ב. הסתלקות צדיק – עליה והימצאות בעולמות

ויש לומר, שההסבר לכך הוא:

נאמר בזהר⁶ „צדיקא דאתפטר אשתכח בכלהו עלמין יתיר מבחיהו", שצדיק נמצא לאחר פטירתו בכל העולמות, כולל העולם הזה, יותר מאשר בחייו. ובמילים „יתיר מבחיהו" אין הכוונה ליתרון פעוט, אלא ליתרון שאינו בערך למצב הקודם (כפי שמבאר אדמו"ר הזקן⁸) כי:

א) „בהיות הצדיק חי על פני האדמה" היו „חיי הצדיק" מלוכשים ב"כלי ולבוש" .. בגופו, ואפשר היה לקבל אז רק הארה וכו',

- (3) ראה פי' הרא"ש עה"ת ובעל הטורים ריש פירשתנו.
- (4) ראה בכ"ז גם לקו"ש חכ"א ס"ע 173 ואילך.
- (5) ראה אגה"ק ביאור לסי' וך, אשר חיי הצדיק (שאינם חיים בשריים כ"א חיים רוחניים) אשתכח בעוה"ז גם לאחר פטירתו. וראה לקמן סעיף ב.
- (6) ח"ג ע"א, ב (בשינוי לשון קצת). אגה"ק סי' וך וביאורו.
- (7) ראה אגה"ק שם.
- (8) אגה"ק שם (בהביאור).

ואילו לאחר פטירתו אין חייו „בתוך כלי", ומשום כך ניתן לקבל השפעה „מבחינת רוח .. העצמיות"⁹ של הצדיק.

ב) פטירת הצדיק היא „עליית רוחו ונשמתו למקור חוצבו", וגם דרגה זו של הצדיק, כפי שהוא ב"מקור חוצבו", היא „אשתכח" כאן למטה.

יוצא מכך, שבהסתלקותם של צדיקים יש שני ענינים קוטביים: הסתלקות הצדיק בגשמיות כרוכה בהסתלקותו ועלייתו ברוחניות – הוא עולה בעילוי אחר עילוי, עד לשורשו ומקורו הראשון¹⁰, ל"עצמיות" הנעלית לחלוטין מ"גילוי", ומשום כך אין הצדיק נמצא בעולם באופן גלוי. אך מצד שני, כל „עצמיותו" של הצדיק לאחר פטירתו היא באופן של „אשתכח בכולהו עלמין", עד לעולם הזה¹¹. ולכן אפשר לקבל ממנו השפעה „יתיר מבחיהו".

ג. לשון נוכח – למעלה משם

לפי זה יובן מדוע נרמזת הסתלקותו של משה דוקא על ידי אי הזכרת שמו, בפרשת תצוה¹²:

שמו של אדם אינו עצם מציאותו, אלא השם הוא עבור הזולת, וניתן כדי שהזולת יוכל לקרוא לאדם בשמו, בעוד שהאדם עצמו אינו זקוק לשם¹³.

כפי שרואים במציאות, שהשם ניתן מספר ימים לאחר לידת התינוק, בעוד שמציאות הילוד קיימת מיד כשנולד ויוצא לאור העולם, וכבר אז הוא נחשב ליורש על פי התורה, יורש הכל.

לעומת זאת, כאשר מדברים אל אדם בלשון נוכח – „אתה" – פונים אל עצם האדם, עצמותו וכללותו של האדם.

וכך גם לגבי משה: השם „משה" ניתן לו זמן מה לאחר הולדתו. יותר מכך: שם זר¹⁴ –

- (9) לכאורה צ"ל „העצמית" ולא „העצמיות", כמו שכתב תיכף אח"כ.
- (10) ראה גם סידור שער הל"ג בעומר (דש, ב"ג).
- (11) ראה גם אגה"ק סי' כח: פועל ישועות בקרב הארץ.
- (12) ראה גם לקו"ש [מתורגם] חס"ז ע' 373 ואילך.
- (13) ראה תר"א ר"פ תרומה. ובכ"מ. ועיי' לקו"ת בהר מא, ג.
- (14) ראה ויק"ר פ"א, ג: י' שמות נקראו לו למשה.

„משה“ – לא ניתן לו, בפשטות, על ידי הוריו, אלא על ידי בת פרעה – „כי מן המים משיתיהו“¹⁵.

וזהו הרמז להסתלקותו של משה בפרשת תצוה:

בעת הסתלקותו של משה הוא התעלה לעצמיותו שלמעלה מדרגה של שם, ולכן אין הוא נזכר בפרשת תצוה בשמו¹⁶ – „משה“. אך הוא „אף כאן עומד ומשמש“¹⁷, ואדרבה – בכל עצמיותו, כפי שהוא במרום¹⁸, ומשום כך משה „נמצא“ בפרשת תצוה¹⁹, ואדרבה – מדברים אליו בלשון נוכח. „ואתה תצוה“, המצביע, כדברי ה„כלי יקר“²⁰, על „מהות עצמותך“ של משה.

ד. גימטריא – מספר ה„כוחות“

כיון ששמו של משה אינו מוזכר בכל הפרשה, מובן מכך, שפרשת תצוה כולה קשורה ל„עצמיות“ של משה, הנעלית מהשם משה²¹.

ולפי הידוע, ומוסבר מספר פעמים²², שתוכנה של כל פרשה נרמז בשמה, יש לומר, שענין זה בקשר למשה נרמז בשם הפרשה, שהוא לפי מנהג ישראל, וכפי שמודפס בחומשים – „תצוה“²³.

(15) שמות ב, י.

(16) ולהעיר מהמבואר בטעם שלא נזכר שם קדוש במגילת *מפני שקשורה עם עצמותו ית' דלא אתרמיז בשום אות (תו"א מג"א ק, ב. שם בהוספות קכא, רע"ג. וראה לקו"ש ח"ו (המתורגם) ס"ע 201 ואילך; ע' 206). חכ"א ע' 201 ואילך. וש"נ).

(17) סוטה יג, ס"ע. ספרי ברכה לד, ה. הקדמת הרמב"ם לפיה"מ קרוב לתהלתה.

(18) ל' הרמב"ם שם. ובספרי שם: משרת למעלה.

(19) ראה גם מאור עינים שם.

(20) ריש פרשתנו. וראה ד"ה זאת תורת הבית תרפ"ט (בספר קונטרסים ח"א) פ"א. וראה בארוכה לקו"ש חכ"א (עמ' 174. ע' 177 ואילך).

(21) ראה הביאור בזה (בנוגע לפרטי הציונים דפ' תצוה) לקו"ש שם ע' 178 ואילך.

(22) ראה לקו"ש (המתורגם) ח"ה ע' 58 ואילך. וש"נ.

(23) בכ"מ נקראת, „ואתה תצוה“ (ראה חז"ג רמו, א. סדר תפלות להרמב"ם. ועוד – ראה הנסמן בלקו"ש (המתורגם) חט"ו ע' 365 הערה (9) – אבל ע"פ מנהג ישראל הנפוץ בחומשים ועוד נקראת, תצוה).

(* ראה מגילה יג, ב – הטיית ד' אדר לימי הפורים.

שזהו הענין הנעלה ביותר של האדם הקשור לעצמיותו³⁵, כנאמר³⁶: אין למעלה מעונג.

וכך גם בנפש האדם: חז"ל³⁷ אומרים „חמשה שמות נקראו לה“ (לנשמה), ו„חמשה שמות“ אלו, כולל השם „יחידה“ אינם עצם הנשמה³⁸ – אלו הם רק „שמות“ לעצמיות – „לה“.

ולפי הידוע, ששלמותו של כל מספר היא כאשר הוא מוכפל ב„יו"ד פעמים יו"ד“³⁹, יוצא, שהשלמות של „חמשה שמות“ של הנשמה מתבטאת במספר חמש מאות⁴⁰.

ומספר זה, של „תצוה“, תק"א אחת יותר מת"ק, רומז לעצם הנשמה, הנעלה מ„חמשה שמות נקראו לה“.

ו. ק"א פסוקים

ענין זה בפרשת תצוה, שמדובר כאן על העצם הנעלה מגילוי, נרמז גם במספר הפסוקים שבפרשה: „ק"א, מיכאל סימן“⁴¹.

אדמו"ר הזקן מסביר בלקוטי תורה⁴² את ההבדל בין המספרים ק' וק"א, שהמספר ק' מראה על שלמות סדר ההשתלשלות, וק"א – על „חד ולא בחושבן“, וכפי שהוא מביא את הסבר המהרש"א⁴³ על דברי חז"ל⁴⁴ אינו דומה שונה פרקו מאה פעמים לשונה פרקו מאה

ה. „תצוה“ – תק"א

הגימטריא של „תצוה“ היא תק"א. במספר זה – אחת יותר מחמש מאות – נרמזת הדרגה של „עצם“, הנעלית מ„שם“.

ההסבר לכך הוא:

חז"ל מסבירים²⁷, ש„הלך הקדוש-ברוך-הוא מהלך חמש מאות שנה לקנות לו שם“²⁸. ומוסבר על כך: העולם באופן כללי, סדר ההשתלשלות, מבוסס על המספר „חמש מאות“²⁹. על ידי ש„הלך .. מהלך ת"ק שנה“ נוצר הענין של „לקנות לו שם“ – גילוי שמו של הקדוש-ברוך-הוא. וכאמור לעיל, ש„שם“ מצביע על דרגה הקשורה לזולת³⁰, יש מישהו הקורא בשמו.

ואילו המספר תק"א – אחת יותר מת"ק³¹ – מצביע על אחד, על יחידו³² של עולם, העצמיות הנעלית מ„ת"ק שנה“ של העולם, נעלית מסדר ההשתלשלות – נעלה מ„לקנות לו שם“.

ויש לומר שזהו ההסבר גם לגימטריא המובאת בספרים³³, ש„אשר“ הוא בגימטריא תק"א. כי „אשר“, מלשון אושר, מצביע על תענוג³⁴,

(27) קה"ר פ"ו, א (ב). מדרש שמואל פכ"ג.
(28) אה"ת שמות ס"ע ל. סה"מ תר"ל ע' צט. סה"מ תרס"ח ע' פו.

(29) וראה לקו"ת אמור (לד, א) ועוד (ראה הנסמן בס' הליקוטים דא"ח דהצ"צ מע' מספרים (פרטי המספרים) ת"ק). וראה אה"ת (ועד"ו בסה"מ תר"ל וסה"מ תרס"ח) שם, שלכן אין סתירה לזה מהידוע ד, יש כמה פעמים מהלך ה' מאות שנה .. כדא' בגמ' .. דר"ל כי ענין כו"ו. ע"ש.
(30) במאמרים שבהערה 28 מבואר שהענין ד„הלך כו' לקנות לו שם“ הוא ההמשכה פנימית (גילוי בחי' עצמות אור"א) בבחי' ת"ק שנה דס' השתלשלות, שע"י נמשך להיות גילוי השם [כי „שם“ ממשיך העצם, ו„לקנות לו שם“ היינו שהשם יהי' בגילוי כמו אור]. ע"ש.

אבל מכל מקום ה"ו רק המשכתו (וגילוי) העצם, ולא העצם (ממש) שלמעלה מגדר גילוי (שם).

(31) להעיר מלקו"ת שם (וראה גם אה"ת ואתחנן ס"ע ק"ג ואילך. ועוד) בנוגע ל„ישרה“ שמספרו תקט"ו, המשכת בחי' י"ה בתק"י, ור"ל שזהו החילוק בין תק"א לתקט"ו, כי הוספת אחד (על ת"ק) מורה על העצם שלמעלה מהתחלקות (ראה תו"א בהוספות (קט, סע"ד ואילך) בטעם שחגה"ש הוא יום אחד. וראה לקמן סעיף ו (מלקו"ת) בנוגע למספר ק"א: הנעתק בלקו"ש פירושים כו' לתניא פט"ו (ע' (רס"ט)).

(32) ראה ב"ר (פ"ג, ח): יום אחד .. הקב"ה יחידו בעולמו. ולהעיר מתורה עד אחת – מנחות יח, א.

(33) סידור הארז"ל (ס' רש"ר וכן בקול יעקב) בסדר ההגדה פוסקא ר"ה ה' גותן בהם סימנים.

(34) תו"א ריש פרשתנו. ובכ"מ.

(35) ראה המשך תרס"ו (ע' (עג) דגם רצון העצמי ענינו המשכת הנפש, משא"כ תענוג העצמי שהוא מתענג בעצמותו. ע"ש, ובהמשך תער"ב פרק רב.

(36) ס' יצירה פ"ב מ"ד. המשך תרס"ו ע' כה.

(37) ב"ר פ"ד, ט. דב"ר פ"ב, לו. זח"ב קנה, ס"ע ב.

(38) סה"מ תפ"ח ע' קיו. ועוד. וראה לקמן הערה 46.

(39) ראה בביאור מעלת מאה ברכות (תו"א בהוספות קכא, ד. באוה"ז ר"פ ח"ש. ועוד. וראה ס' הליקוטים דא"ח דהצ"צ מע' ברכות, מאה ברכות ס"ב וט"ו). ועוד. וראה הנסמן בהערה הבאה.

(40) להעיר ממאור"א (י, נד) „ת"ק ה' אחרונה בהכאה“. וראה הנסמן בהערה 28. ועוד.

(41) וראה מגלה עמוקות אופן זו (הובא בילקוט ראובני ריש פרשתנו) ד, נעלם של משה .. עולה ק"א, ולכן „בפ' תצוה שנעלם שם של משה יש בו קא פסוקים“.

(42) ראה כב, ג.

(43) בחזק"א – חגיגה ט, ב.

(44) חגיגה שם.

(* היינו: אותיות המילוי דשם משה – מס שין הא – נענעלמות מבטא.